

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Tehisintellekt Euroopa huvides“

(2019/C 168/03)

Raportöör	Jan TREI (EE/EPP), Viimsi vallavanem
Viitedokument	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Tehisintellekt Euroopa huvides“ COM(2018) 237 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. peab tervitatavaks teatist „Tehisintellekt Euroopa huvides“ ja toetab täielikult eesmärki töötada välja ühine käsitlus, mille abil hoogustada investeringuid, valmistuda sotsiaal-majanduslikeks muutusteks, suurendada tehisintellektiga seotud toimingute õiguskindlust ja kehtestada eetikasuunised; väljendab siiski kahetsust selle üle, et Euroopa komisjon on nende suuniste koostamise konsultatsioonideks väga vähe aega jätnud; ⁽¹⁾
2. jagab Euroopa Komisjoni seisukohta, et tehisintellekti kasutuselevõtt toob murrangulisi ennenägematuid muutusi, ning rõhutab suurt tähtsust, mis tehisintellektil võib olla Euroopa Liidu konkurentsivõimelisemaks, kaasavamaks ja jätkusuutlikumaks muutmisel ning seeläbi kestliku arengu eesmärkide rakendamisel ning eurooplaste elukvaliteedi parandamisel;
3. julgustab Euroopa Liitu kasutama võimalust automatiseerida protsesse ja korduvaid ülesandeid masinate ja tehisintellekti rakendamise abil, mis suudavad ülesandeid täita palju suuremas ulatuses ja palju kiiremini kui on inimvõimuses. Komitee hoiatab samal ajal järelevalveta masinõppe ja automatiseeritud otsuste tegemise ohtude eest, mis õõnestavad inimõhõõdet ja inimeste lisaväärtust;
4. rõhutab, et tehisintellekt toob praegu ja ka edaspidi majandusse ja ühiskonda väga suuri muutusi, ning nõustub seepärast sellega, et on vaja selget Euroopa tehisintellekti raamistikku;
5. jagab seisukohta, et poliitikakujundajad peavad tagama tehisintellekti keskkonna ja ökosüsteemi eetikasuuniste väljatöötamise. Komitee märgib siiski, et kiiresti on vaja Euroopa tasandi seadusandlikke ettepanekuid;
6. juhib tähelepanu avaliku (ELi, riigi, piirkonna ja kohaliku tasandi) ja erasektori ühistele jõupingutustele, et järk-järgult suurendada üldist investeringumahtu 2020. aastaks ja ka edaspidi;
7. rõhutab, kui oluline on tehisintellekti edendamiseks ELi eri poliitikameetmete ja programmide (nt EFSI, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, Euroopa horisont, digitaalne Euroopa, Erasmus) parem koostoime;

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/draft-ethics-guidelines-trustworthy-ai>

8. leiab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid lähiaastatel aitama kaasa tingimuste ja soodsa keskkonna loomisele, et suurendada investeeringuid tehisintellekti, ühildades selle töö riiklike ja ELi strateegiatega, mille eesmärk on võimestada eurooplasi saama nii lahenduste tootjateks kui ka tarbijateks;

9. märgib, et investeeringud tehisintellekti peavad käima käsikäes kohandatud õigusraamistiku, tehisintellekti ja avalike teenuste suhte määratlemise ning regulatiivse lähenemisviisiga andmekasutusele ja selle kasutamisele avalikus ruumis, samuti üldsuse, töötajate, ettevõtjate, haldusasutuste ja noorte põlvkondade koolitamisega;

10. tuletab meelde Tallinna deklaratsiooni^(?) e-valitsemise lubadusi ja märgib, et tehisintellekti rakendamine e-valitsemises võib suurendada kogu ELi tõhusust ja avaliku teenuse läbipaistvust ning kättesaadavust;

11. rõhutab, et on oluline suurendada teadusarenduse investeeringuid tööstuse automatiseerimiseks tehisintellekti abil ja suurendada oluliselt tootlikkust kõigis Euroopa piirkondades;

12. märgib, et tehisintellekti ja sellega seonduvaid investeeringuid murrangulisse innovatsiooni tuleb võtta tõsiselt poliitika kõige kõrgemal tasandil, et aidata suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja eurooplaste heaolu;

13. tunnustab tehisintellekti investeeringute hoogustamiseks tehtud jõupingutusi nii praegusel perioodil kui ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekutes, kuid väljendab muret, et kavandatud summa ei ole piisavalt suur, et tegeleda esseeisvate ülesannetega ja vastata muude maailma riikide väljakuulutatud strateegiatele;

14. väljendab kahetsust, et kavandatud strateegia ei ole liikmesriikidele siduv, arvestades et tehisintellekt on niivõrd tähtis majanduskasvu element. Kui Euroopa soovib tehisintellekti tõsiselt võtta, peab selleks olema olemas tõeline mitmetasandiline poliitiline ja rahaline pühendumus;

15. toonitab eelkõige vajadust parema koostoime järele ELi eri poliitikameetmete ja programmide vahel (nt EFSI, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, Euroopa horisont, digitaalne Euroopa, Erasmus), et tehisintellekti edendada, ning kutsub seepärast üles sellekohast selget visiooni kujundama;

16. rõhutab vajadust töötada välja paindlikumad mehhanismid tehisintellekti rakendamise ja innovatsiooni finantseerimise osas, kuna valdkond on väga kiirelt arenev ja pikalt planeeritud finantsmehhanismid ei paku piisavat paindlikkust muutustele reageerida;

17. jagab seisukohta, et koostalitlusvõime ja digisuutlikkuse parim kasutus – kehtib ka tehisintellekti puhul – on avaliku sektori ja avalikku huvi pakkuvate valdkondade jaoks üliolulised;

18. märgib, et teatistes kavandatakse avaliku sektori (liikmesriikide ja ELi tasandi) ja erasektori ühiseid jõupingutusi, et edendada ELi tehnoloogilist suutlikkust, tööstusvõimsust ja tehisintellekti kasutuselevõttu kõikides majandusharudes;

19. juhib aga tähelepanu sellele, et kõnealuses meetmes ei ole arvestatud kohaliku ja piirkondliku tasandi avaliku sektoriga, ning leiab, et kumbagi neist valitsustasanditest ei tohiks kõrvale jätta, sest neil peab olema oluline osa tehisintellekti investeerimisel, investeeringute hoogustamisel ja tehisintellekti ökosüsteemide edendamisel oma territooriumil;

^(?) Tallinna e-valitsemise deklaratsioon, mis allkirjastati Eesti eesistumise ajal toimunud ministrite kohtumisel 6. oktoobril 2017.

20. rõhutab sellega seoses, kui oluline on tõhustada piirkondadevahelist koostööd aruka spetsialiseerumise strateegiatega kaudu. See tähendab koostöö kasutamist piirkondade sees ja nende vahel, tuginedes tööstuse, teaduse ja innovatsiooni osalejate koostöö- ja osalusprotsessidele, mis hõlbustavad nõudluspõhist innovatsiooni ja ühislahendusi, mis võivad edendada ka tehisintellekti nii avalikus kui ka erasektoris;
21. leiab sellega seoses, et piirkondlike ökosüsteemide ja innovatsiooni keskuste loomine võib aidata oluliselt kaasa tõhusate piirkondlike ühenduste loomisele ning ELi konkurentsivõime ja ühtekuuluvuse tugevdamisele;
22. toetab ideed luua tehisintellekti kõigi aspektidega tegelev ja mitut sidusrühma hõlmav ulatuslik platvorm – Euroopa tehisintellekti liit, ning märgib, et selle töösse on vaja kaasata ka kohaliku ja piirkondliku tasandi sidusrühmad;
23. pooldab ideed soodustada Euroopa tehisintellekti liidu suhtlust Euroopa Parlamendi, liikmesriikide, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Euroopa Regioonide Komiteega;
24. tunnustab ideed toetada selliste katsetamis- ja eksperimenteerimistaristute loomist, mida saavad kasutada eri suurusega ettevõtted kõikidest piirkondadest;
25. toetab ettepanekut luua tehisintellekti nõudeteenuste platvorm, millele juurdepääsu hõlbustavad digitaalse innovatsiooni keskused;
26. leiab, et digitaalse innovatsiooni keskused saavad etendada olulist rolli koolituses ja digioskuste arendamisel era- ja avalikus sektoris;
27. märgib, et Euroopa tööstuse digiteerimise algatuse eesmärk on tagada digitaalse innovatsiooni keskuse olemasolu igas piirkonnas aastaks 2020. Paljud piirkonnad on aga olemasolevas võrgustikus seni veel alaesindatud;
28. kutsus üles võtma kiiresti meetmeid, et aidata arendada nii era- kui ka avalikus sektoris kodanike digioskusi- ja teadmisi vastavalt nende vajadustele, et hoida ära ebavõrdsuse kasvu ELi kodanike, piirkondade ja tööstusharude vahel;
29. toonitab vajadust soodustada avalike pilootide korraldamist regioonides, et tutvustada tehisintellekti rakendumist tuleviku elukeskkonnas (nn nõudepõhine transport, sotsiaalhoolekanne, tark linn jne) ja harjutada inimesi seda aktsepteerima ning enda hüvanguks kasutusele võtma;
30. juhib tähelepanu sellele, et tehisintellekt võib edendada jätkusuutlikku majanduskasvu mastaabisäästu kaudu, kuid tegelikult loovad tohutu suurt väärtust ka tehisintellekti võimaldatud uued kaubad, teenused ja uuendused;
31. rõhutab, et tuleb ette näha ümberõppevõimalused ja rahalised vahendid kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et saaks korraldada ümberõpet nendele töökohtadele, mida muudetakse või mille funktsioonid võtab üle tehisintellekt;
32. rõhutab, et tehisintellekti arendusteks tuleb ette näha järgmisel Euroopa Liidu finantsperspektiivil 2021–2027 olulisel määral rahalisi vahendeid (sh programmi „Digital Europe“ perioodiks 2021–2027);
33. rõhutab, et linnade kasvu, tehnoloogia, taristu ja kapitalinõuete kokkupuutepunkt kujutab endast ainulaadset võimaluste ja väljakutsete kogumist linnadele ja piirkondadele, luues vajaduse mitmetasandilise valitsemise ning investeeringute järele füüsilisse, digitaalsesse ja sotsiaalsesse taristusse. Komitee rõhutab, kui tähtis on teha koostööd erasektoriga, et tagada selle valdkonna seadusandluse otstarbekohasus;

34. rõhutab, et tehisintellekt ei ole eesmärk omaette ning et on oluline seda kohaldada tulevikus e-valitsemiseks ja avalikeks teenusteks;
35. peab väga oluliseks, et tehisintellekti arendamisel tuleb tagada isikute privaatsus ja isiklikud õigused;
36. rõhutab tehisintellekti olulisust ja seost laiendatud tegelikkuse (XR), virtuaalreaalsuse (VR), täiendatud tegelikkuse (AR), 3D-tehnoloogiate ja robotikaga, mis saavad uueks aluseks üleilmsele ettevõtlusele, platvormimajandusele ja õppeplatvormidele. See aitab pakkuda võrdset juurdepääsu mitmesugusele haridus- ja kultuurialasele sisule ning võimaldab luua innovaatilisi teadmiste ülekandmise platvorme töötajate kutsealase ümberõppe tarvis;
37. rõhutab, et tehisintellektiga seotud võimekuse arendamine aitab kaasa nii tööstuse kui ka avaliku sektori digitehnoloogiale üleminekule;
38. rõhutab, et tagamaks, et digitaalse Euroopa loomist saadaks edu, vajab EL eelkõige digitaalajastule kohandatud tööturget ning haridus- ja koolitussüsteeme. Täiustatud digitaal tehnoloogia, nagu kõrgjõudlusega andmetöötlus, küberturvalisus ja tehisintellekt, on nüüd piisavalt küps, et see teadlaste töölaualt edasi viia ning seda juurutada, ellu viia ja liidu tasandil laialdaselt kasutusele võtta.

Brüssel, 6. veebruar 2019

Euroopa Regioonide Komitee

president

Karl-Heinz LAMBERTZ
